

ВЛАДИСЛАВ КРАПИВИН ДАЛЕЧНИТЕ ТРЪБАЧИ

Част 1 от „В нощта на големия прилив“

Превод от руски: Георги Димитров Георгиев, 1985

chitanka.info

Това беше просто сън. Ще ви го разкажа така, както го сънувах. Нито преди, нито след това съм сънувал толкова подробни, толкова ярки сънища. Помня всичко съвсем ясно — как докосвах старите перила в лунната къща и чувствувах върху дланта си топлината на дървото, вълнообразните жилки и твърдостта на чеповете, изгладени от докосванията на много длани. Помня как пружинираха дъските на дъсчения тротоар, когато Братлето се люлееше на тях. Помня каква голяма, изпъкнала бе луната...

Сънувах, че отново съм на единадесет години и че през лятната ваканция съм заминал при чичо си в Северо-Подолск. Не знам има ли на света такъв град. И да има, не ще да е такъв, какъвто го сънувах. А чичо ми наистина съществува, но живее в Тюмен. Няма значение, в този разказ той не участва.

Сънят ми започна така: събуждам се в чичовата къща, в празна дървена стая, кънтяща като вътрешността на китара. Събуждам се и разбирам, че е настъпило едно чудно утро.

А утрото наистина беше чудесно. Весело спореха врабчета, чуруликането им гръмко ехтеше в стаята. Често бибипкаха коли. В големия град никога няма да чуеш такива звуци.

Аз знаех, че чичовата къща се намира около крепостния хълм, но не предполагах, че е толкова близо. Прозорецът гледаше право към стръмния склон, щедро обсипан с глухарчета. Не виждах небето, но глухарчетата сияеха толкова ярко, че веднага разбрах — слънцето свети с цялата си сила.

Машинално посегнах към дрехите. На облегалката на стария, скърцащ стол висяха избелели сини шорти и карирана риза. Не помнех да съм имал такива, но нямаше значение. Облякох се. Забелязах, че ризата ми е малко тясна и едно от копчетата виси на дълъг конец.

После отворих прозореца. Стръмнината, зелена на жълти точки, надвисна над мен. Стъпих на перваза и скочих право в утрото, пълно с трева и слънце.

Заизкачвах се по хълма към развалините на белите кули. Дори през ризата си чувствувах горещите длани на слънцето. Старите ми кекове се хлъзгаха в тревата. Чувствувах лека умора. Изпънах ръце и се излегнах по корем сред жълтите глухарчета. Бяха меки и пухкави.

Забелязвали ли сте, че дори дъхът им сякаш е пухкав? Това е дъхът на лятно утро. Дъхаше и на пръст, и на трева, но този пухкав аромат бе най-силен.

Не лежах дълго. Слънцето силно напече гърба ми, аз скочих и на един дъх се изкатерих до останките на крепостта. От подножието те изглеждаха бели. Отблизо камъкът бе светлосив с бежови петна от някакви лишеи.

Почти всички стени бяха разрушени. Цели изглеждаха само две островърхи кули — съвсем същите като онези, които ги рисуват в книжките с руски приказки. Освен тях на хълма имаше висока църква, входът на която бе закован с две кръстосани дъски, един полусрутен параклис и ниска каменна сграда. Тя също бе празна.

И беше толкова тихо — нито щурци, нито врабчета.

Озърнах се надолу към града. Видях кафявата ламарина на покривите, тъмнозелените тополи, електрическият влак, който летеше по жълтия насип, два подедни крана... Там всичко бе съвсем обикновено. А тук не. Чувствувах се като на остров.

До разрушената стена лежеше чугунен топ с релефен двуглав орел на гърба. Чугунът бе топъл и грапав, целият покрит с шупли. Погледах заспалия топ, после се покатерих по камъните и нагазих в гъстата трева. Добре помня това ласкаво усещане от детството — вървиш през високата трева, разместваш я с колене и стръкчетата меко гъделичкат кожата.

Искаше ми се да намеря старинна монета или парче от меч, но наоколо имаше само трева и камъни. Тогава тръгнах към кулите. Зад тревата тъмнееше niskият сводест вход.

Направих няколко крачки, пет или шест, и не се случи нищо особено; но изведнъж, като мек тласък, ме спря някакво предчувствие за тайна. Тайна или приключение. Така се случва понякога насън или наяве — в теб се появява усещането за нещо необикновено. Насън това усещане е много ясно.

Спрях и зачаках. И тогава се появиха двамата.

Всъщност в тях нямаше нищо странно. Просто две момчета. Те излязоха приведени от входа, който приличаше на тунел, и тръгнаха към мен.

Едното беше на около единадесет години, колкото мен, другото навярно на осем.

Сега не мога да опиша подробно по-голямото момче. Помня само, че имаше тъмни очи, тънки рамене и тъмен, косо подстриган перчем. Почти съм забравил чертите на лицето, но много добре помня изражението — съсредоточено, сдържано и тъжно. И помня още една такава дреболия — копчетата на тъмната риза бяха защити на диагонал, сякаш през рамото му бе праметната тънка и блестяща верижка.

После, когато се запознахме, аз го наричах по име. Името му бе късо и звучно. Забравил съм го и не мога дори да измисля нещо подобно. Затова ще го наричам Валерка — момчето приличаше на един мой познат Валерка. Но това после. Отначало за мен то бе просто Момчето — едно странно и печално Момче.

Малчугана си го спомням по-добре. Странно, защото през цялото време той се държеше някак по-назад, зад брат си. И всъщност той не е толкова важен за моя разказ. Но го запомних до най-малките подробности. С ясен поглед и рус поизраснал перчем, който над челото се разделяше на отделни снопчета. Носеше силно избелели кадифени панталонки с издути джобове и светлозелена риза на дребни карета. Ризата беше омачкана, смешно се разтваряше на коремчето и в тази пролука синееше като синчец фланелката му.

Коленете на малчугана бяха потъмнели от прах, сандалите — износени. Лявата подметка се бе пооткъснала и сандалът приличаше на полуотворена рибешка уста. От процепа забавно стърчеше стръкче суха трева.

Между очите му имаше две-три лунички, а на брадичката тъмнееше дълга драскотина. Беше вече стара, разпаднала се на кафяви точки. През цялото време малчуганът лекичко повдигаше горната си устна, сякаш искаше да каже или попита нещо.

Разбира се, всичко това аз видях по-късно. А в онзи момент ние се приближавахме един към друг през високата шумоляща трева и се гледахме с очакване. Отново почувствувах някакво откъсване от света. Сякаш бях не в центъра на града, а в непознато голо поле и към мен идваха хора от неизвестна страна. Това чувство изчезна почти веднага, но очакването на тайнствени събития остана.

В далечината протяжно изсвири локомотив. Двете момчета се обърнаха: малкото бързо и поривисто, голямото някак без желание.

— Там няма нищо — високо каза Момчето.

Помислих, че говорят за кулата, от която излязоха.

— Какво търсите? — попитах аз.

— Следи.

Малкият се изправи на пръсти и зашепна нещо в ухото на Момчето. Момчето се усмихна и мълчаливо му разроши косата. Малчуганът смутено въздъхна и смешно сбърчи нос. „Братле“ — помислих си аз. И от този миг го наричах за себе си Братлето. Може да звучи сантиментално, но друго име не мога да му намеря. Момчето имаше не просто малко братче, а Братле — ласкаво и предано.

Но да се върнем на разговора. Момчето спомена за следи.

— Какви следи?

— На Времето — спокойно отвърна Момчето.

— Няма нищо — казах аз разбиращо. — Никакви монети, дори ръждясало парче от ризница не можеш да намериш. Само онзи топ. Но него няма как да го вземеш за спомен.

— Не става дума за това — разсеяно каза Момчето, после някак сепнато попита: — А камъни с букви не си ли виждал?

— Не.

— Значи никой не знае къде сме — почти шепнешком каза то и наведе глава. — Иначе щяха да изсекат на камъните някакъв знак. Такъв, че да не се изтрива... Думичка поне...

— Твоите приятели ли? Те туристи ли са? — попитах разочаровано, защото само туристите драскат по старинните камъни.

— Не — с лека насмешка отвърна Момчето, — по онова време нямаше туристи.

„Кога?“ — исках да попитам аз, но нещо ми попречи. Не страх или стеснителност, а някаква догадка. И когато после Момчето разказа всичко, не се учудих, а повярвах веднага.

Стояхме до колене в тревата. Сянката от тенекиения ветропоказател върху кулата ни разделяше. Аз направих крачка, разкъсах тази сянка и заставах до Момчето.

— Да тръгваме — каза или може би попита то и ние тръгнахме заедно, сякаш предварително се бяхме разбрали, че пътят ни ще е един.

Излязохме на голо, каменисто място. Там седеше замижало едно рижаво котенце. Щом ни видя, то разтвори малката си розова устичка, сякаш се прозяваше, и дрезгаво измяука.

— Ой! — радостно възкликна Братлето.

Направи крачка към котенцето, спря и размърда пръстите си в скъсания сандал. Стърчащата сламка заподскача. Котенцето се притисна до камъка, цялото треперещо от ловна страст. После се хвърли върху сандала.

— Пф! — каза Братлето и леко тропна с крак. Ух, как подскочи рижавият ловец! Изви гръб и на една страна, на скокове се шмугна в тревните джунгли.

— Ой! — възкликна този път тревожно Братлето.

Хукна след него, ние също.

Не намерихме котенцето, но беше толкова хубаво да тичаш по тревата под горещото слънце! Профучахме през целия хълм и спряхме чак на отсрещния склон. Стръмна глинеста пътека се спускаше сред глухарчетата към града. Братлето разпери ръце и се понесе — подметките му вдигаха облачета червеникав прах. Момчето мигновено, някак разтревожено се втурна след него. И аз!

Цветовете на глухарчетата се сливаха в жълти ивици. Синият въздух свистеше край лицето и в краката ми. Градът летеше към мен и аз летях към него.

Впрочем долу наистина полетях, защото се спънах в една тухла. Лявото ми коляно заора в чакъла. Още преди да отворя очи, знаех, че кожата ми е раздрана до кръв. Също усещане от детството, макар и не толкова приятно. Разбира се, че ми се доплака, но трябваше да се сдържам. Отворих очи.

Момчето лежеше до мен по лице. Над него разтревожено се бе навело Братлето. Внезапен страх ме накара да скоча на крака. Дръпнах рамото на Момчето:

— Какво ти е?

То вдигна глава. Погледна ме така, сякаш очакваше да види не мен, не тази улица, а нещо съвсем, съвсем друго.

— Нищо — каза то и уморено стана. — Все същото.

Аз се заех с раните си. От дългите драскотини щедро се плъзгаха алени капки.

— Сложи си листо от живовляк и ще видиш как ще мине — тихо, авторитетно ме посъветва Братлето.

Кимнах и накуцвайки, тръгнах да търся живовляк. Дори не разбрах как се оказах в непозната уличка. От двете ми страни тъмнееха

масивни, старинни врати, всичко тънеше в сянка, дървените тротоари поскръцваха сами.

Стана ми мъчно, че така изгубих новите си приятели. Чувствувах, че нашата среща не е била случайна. Започнах да ги търся. Улиците се сменяха една след друга, къщите надвисваха над мен. Дървените тротоари пружинираха под краката, тревата се полюшваше. Слънцето бавно потъваше зад кубето на старинната крепостна църква.

Най-сетне видях Момчето и Братлето — те стояха до масивната врата на една дървена къща. Къщата приличаше на крепост. Момчето се бе облегло на дървения стълб на навеса, а Братлето лениво се люлееше на пружиниращата дъска на тротоара.

— Къде изчезнахте? — радостно попитах аз. — Тичах, търсих ви...

— Никъде — равнодушно каза Момчето.

— Хайде да се качим горе.

— Не.

— Защо?

— Не знам.

— Че... тук по-хубаво ли е?

— Не знам — каза Момчето. — Не мога да разбера. Всичко тук е едно такова, неистинско, като че ли само ни се привижда.

То поклати дъската на оградата, сякаш проверяваше дали и тя е неистинска.

Аз не се учудих, само се обидих и попитах с неочаквана горчивина:

— А аз? Значи и аз не съм истински? Ето виж...

Протегнах му ръката си. Момчето замислено ме хвана за ръкава, после тясната му длан обхвана китката ми.

— Истински си! — някак светло, радостно каза то.

И аз разбрах, че той ми е нужен, че искам да имам такъв приятел. Помня, че от този момент започнах да го наричам по име.

А Братлето мълчаливо ни гледаше и се люлееше на дъската.

Над прозореца зеленееше върхът на хълма, остриите кули с ветропоказатели белееха като декори от приказка.

Загледан в кулите, Валерка каза:

— Ние живеехме тук. По-точно тук, но... не като сега. Крепостта беше цяла, кулите нови. И там живееха хора... А наоколо имаше поля и такава една висока трева; на лунна светлина тя блести като сребро.

— Кога е било това? — попитах аз. Стана ми мъничко страшно.

Той въздъхна и сякаш правеше непосилна крачка, тихо каза:

— Ами... навярно преди петстотин години.

— Да — неочаквано потвърди Братлето.

Сякаш студена вълна мина между нас. Сякаш от тези петстотин години лъхна вятър, за да ни отнесе в различни посоки. Аз бързо се приближих до Валерка:

— Слушай, а може би... това само ти се е присънило?

Той не се обиди, но и не отговори. Поклати глава:

— Виж, тук всичко щеше да е като насън... ако не беше ти.

И на мен ми стана толкова хубаво от тези думи „... ако не беше ти“. Значи той също искаше да бъде е него!

Но това време... Петстотин години!

— Че ти как... как сте попаднали тук?

— Ще ти разкажа, но после. Съгласен ли си? Помълчахме.

— А как живеете, при кого?

Валерка небрежно се озърна към къщата:

— Не знам. Все ми е едно. При някакви старци... Виж, той сигурно знае...

Валерка погледна към Братлето. То мълчеше, слушаше и разбираше всичко. Изглежда, знаеше. Струва ми се, че изобщо знаеше повече от брат си.

— А... — заговорих аз и внезапно млъкнах, засрамен от празните думи.

Изведнъж почувствавах — дълбоко и ясно — мъката на това момче, което иска да се върне вкъщи, там, където белите кули са нови, а край крепостните стени никне лунна трева.

— Съвсем ли не можете да се върнете?

Той бавно вдигна очи към мен и сви рамене.

Тогава Братлето отново се надигна на пръсти и му каза нещо. Валерка го изслуша недоверчиво, но внимателно. Каза:

— Хайде сега... приказки.

Братлето отново зашепна. Валерка ме погледна виновно:

— Той каза, че ако намерим много стара къща... със старинен часовник...

— Е, и?...

— И ако върнем часовника назад...

— С петстотин години? — попитах аз Братлето.

— Да — прошепна то.

— И какво тогава?

— Тогава ще се скъса веригата...

— Каква верига?

— Не знам...

— Откъде ти дойде това наум?

— Не знам... — като че ли всеки миг можеше да се разплаче, задето не знае.

Валерка ласкаво го хвана за рамото. Аз казах:

— Близо до нас има много стара къща. Закована е.

— А часовник?

— Трябва да видим.

Но вече бях сигурен, че има часовник.

Събитията прииждаха, времето ускоряваше своя бяг.

Помня празния, слънчев двор на старата къща, навеса с дърворезни стълбове, напуканата резба по корнизите. Прозорците и вратите бяха заковани с дъски. Доближихме се до прозорците.

— Трябва да махнем дъските — казах аз.

— А ако ни видят?

— Все едно, сега трябва. Ако ни видят сега, можем да кажем, че сме дошли да играем. А през Нощта може да ни помислят за крадци.

— Хайде — съгласи се Валерка.

И в този миг ме обхвана страх — непонятен, тежък. Такова нещо е възможно само насън: наоколо е пусто и слънчево, а теб толкова те е страх, че ти се иска да побегнеш, без да се озърнеш дори. И в същото време знаеш, че побегнеш ли, краката ще ти откажат и ще се случи нещо много страшно...

Не побягнах. С огромно, почти физическо усилие потиснах страха и хванах края на дъската. Валерка задърпа другия. Ръждивите гвоздеи се изтръгнаха с отвратително скърцане.

Освободихме прозореца, разклатихме рамката и капаците меко се разтвориха. Домът бе пълен със зелен полумрак, пронизан от прашен слънчев лъч.

Не видяхме часовника, но чухме носещото се от дълбочината на къщата тежко метално тиктакане.

— Да се качваме — прошепнах аз.

— Трябва в полунощ — възрази Валерка.

— Е да, разбира се! — казах аз, неочаквано ядосан. — Как не! Такива работи се правят само в полунощ... Глупости!

— Ама не, не е задължително — някак виновно обясни той. — Но стрелките трябва да се превъртат само докато бие часовникът. Ще трябва да въртим много, а в полунощ часовникът бие най-дълго.

На това не можеше да се възрази.

Затворихме прозореца.

— Чуваш ли? — изведнъж каза Валерка.

— Какво?

— Свири тръба. Далеч-далеч.

Нищо не чувах.

— Сигурно е влакът.

— Така ли? — неуверено каза той, а Братлето ме погледна с упрек.

И настъпи вечерта.

Ние отново се изкачихме на хълма при развалините и седнахме върху топа. Той още пазеше топлината на дневното слънце.

От стените също лъхаше дневна топлина, но въздухът стана прохладен. Остро миришеше на студена трева. Последните цветове на деня се сливаха с вечерната синева. Появи се кръглата луна — много голяма и като че ли медна.

— Луната беше същата — изведнъж каза Братлето.

Не го виждах, защото Валерка седеше между нас. Наведох се и погледнах към Братлето. Стори ми се, че плаче, но то просто седеше, опряло чело на коленете си. Ровеше с пръсти в тревата. После рязко вдигна глава.

— Ето пак — напрегнато каза Валерка. — Чуваш ли?

Аз се вслушах и този път наистина чух — свиреха тръби.

Далеч-далеч... Пет бавни и печални ноти се плъзгаха в тишината — или по-точно нейде зад тази тишина, зад хоризонта на заспалите

звуци. „Та-а... та-та... та.“

— Че какво? — неуверено попитах аз. — Наоколо има много лагери. Свирят отбой, какво толкова?

— Сигурно — съгласи се Валерка. — Само че... нима това е отбой?

— Това е призивният сигнал — спокойно, уверено каза Братлето. — Нима не помниш?

Валерка не отговори.

Сигналът, тъжен и непознат, отново и отново звучеше в мен. Някак от само себе си възникваха думите:

„Не-е-дей заспи-и-ва-а...“

„Ча-а-ка те пъ-ъ-ътя-я-ят...“

Не им ли се спеше на тези тръбачи?

— Аз бях тръбач — изведнъж, без да се обръща към мен, каза Валерка. — Нали... обещах да ти разкажа? Бях тръбач и дежурях на лявата ъглова кула. Винаги... и тогава също. Те обкръжиха крепостта в пръстен, а ние нямахме достатъчно стрели. Палеха огньовете и конниците на Даната препускаха край самия ров.

— Кой е този Даната? Княз? Или вожд?

— Началник на арила — каза Валерка.

Повече не попитах нищо.

— Даната изпрати Ассан, своя брат и приятел, уж на преговори. Ассан вдигна шлема си на копие и ние, като го видяхме без шлем, спуснахме моста. Не знаехме... А той разсече въжетото. Повече не можехме да вдигнем моста. Даната с конниците си нахлу през вратите, а подир него влязоха тежките мечоносци. И започнаха да се катерят — по стените, по галериите, по кулите...

— Ти нямаше ли оръжие?

— Той имаше — Валерка погледна към Братлето. — Имаше мъничък лък, почти играчка. Дори кожен щит не можеше да пробие. А мечоносците имаха брони... Сигурно нямаше да ни направят нищо, но аз затръбих, за да предупредя нашите при отсрещната стена да се строят за ръкопашен бой. Тогава мечоносецът замахна към мен. Аз се закрих с тръбата и отстъпих зад корнизата. А бяхме заедно...

Валерка неочаквано придърпа към себе си Братлето и то послушно се притисна до брат си.

— Аз отстъпих — каза Валерка — и без да искам, го бутнах. Той падна в рова. Забравих за всичко, обърнах се да погледна. Бях много изплашен. А той дори не се беше ударил: ниско беше и тревата гъста... Стои си долу и ме гледа. Зарадвах се и изведнъж като че ли ме блъсна нещо. Паднах... и ето ме тук.

После каза тихо:

— Ако знаеш само... Вървиш, вървиш по тази трева и си мислиш... поне едно познато камъче да имаше. И няма нищо... Как ли е свършил боят?

Аз мълчах.

— Дори тръбата не ми остана — каза Валерка.

Ако това беше наяве, сигурно щях да се хвърля в тъмната пропаст на догадките: кои са те, откъде са? Тук никога не е имало никакъв Даната, никакви тежки мечоносци. От коя планета бяха тези двамата, от коя Атлантида? Ако не друго, поне фантастика бях чел достатъчно и умеех да размишлявам над тайнствените ветрове на пространството и времето...

Но там, на крепостния хълм, аз мислех за съвсем друго нещо. Мислех с нарастваща тъга — скоро той ще си отиде. Много, много ми беше нужен приятел, но Валерка се готвеше да си отиде, и Братлето също.

Едно котенце излезе бавно от дулото на топа. Още не се беше стъмнило съвсем и аз познах нашия Рижик.

Котенцето отново измяука дрезгаво, изви гръб и започна меко да се търка в крака ми.

— Виж — казах аз.

Братлето се зарадва, взе котенцето на коленете си и то тихо замърка, съвсем като електромера в нашия коридор.

— Да идем да се изкъпем — каза Валерка. — До дванадесет има още много време.

Станах. Също обичах да се къпя привечер. Един след друг ние се спуснахме до малкото езерце.

Тъмнината се сгъстяваше. Беше не синя, не лилава, а сякаш кафеникава. Има и такива вечери. Жълтата топка на луната увисна в топлия въздух и се отрази във водата като размазано петно. Високи

храсти заобикаляха езерото, скриваха светлините и тъмните силуети на покривите. Едва-едва дъхаше на блато и горчива дървесна кора.

Качихме се на дървеното мостче.

— Събличай се — каза Валерка на Братлето.

— Не. Той ще избяга — Братлето залюля котенцето, после си смъкна сандалите, седна и потопа крака във водата.

— Ух, каква е топла...

Ние с Валерка се съблякохме. Аз веднага се изсулих от мостчето — внимателно, за да не изплаша с плисък тишината. Водата наистина беше като топъл чай. Дъното се оказа тинесто, но не затъвах много. Настъпих с пета купчина увехнали водорасли, оттам избликна и се плъзна нагоре по крака ми гъделичкаща броеница от въздушни мехурчета.

Приклеках, изпънах се над самото дъно и заплувах под водата, като размествах редкия камъш. После отворих очи и погледнах нагоре. Луната прозираше като голям яйчен жълтък. Излязох на мостчето, изчаках Валерка. И двамата мълчахме. Облякохме се и тръгнахме към старата къща. Боях се само от едно — да не би отново да се върне оня лепкав страх. Но страх нямаше. Тъмната къща под луната изглеждаше тайнствена, но нищо повече.

Разтворихме прозореца и за пръв се промъкнах вътре. Подът беше по-ниско от земята навън и когато скочих, первазът се оказа над главата ми. Протегнах ръце и поех Братлето. То веднага се притисна към мен.

— Страх ли те е? — учудих се аз.

— Малко — прошепна Братлето.

Валерка също се спусна. Дъските на пода приятелски скърцаха.

Бяхме в широк коридор; точно през средата, кой знае защо, по цялата му дължина минаваха перила. Върху изкорубения под се очертаваха лунни квадрати. Те осветяваха всичко наоколо.

Плъзгайки длан по перилата, аз тръгнах към отворената врата — оттам се чуваше тракането на часовника. Тиктакаше силно, като че ли железни топчета се сипеха в метално канче. Братлето ме изпревари — вече не се боеше.

Влязохме в квадратната стая и веднага видяхме часовника. Стар беше и огромен колкото човешки бой. Стоеше на пода — такъв един тесен, остъклен шкаф с дървени рицари от двете страни на вратичката.

Рицарите бяха на ръст колкото Братлето. Стояха, положили скритите си в бойни ръкавици длани върху дръжките на мечовете. Спомних си за мечоносците на Даната.

Високо горе, зад стъклото на вратичката, искреше порцеланов циферблат с черни пукнатини и метални римски цифри. Ажурните стрелки показваха дванадесет без две. Отдолу тежко се люлееше махалото — същински меден тиган.

— Хайде, заеми се със стрелките — казах аз. — Време е.

Валерка сърдито сви рамене:

— Аз не мога. Не бива да сме ние, иначе нищо няма да стане. Можеш само ти, разбираш ли?

Аз кимнах, погледнах под око рицарите и дръпнах вратичката. Тя се отвори и тракането на часовника стана по-силно. Надигнах се на пръсти и докоснах голямата стрелка. Беше студена като ледена висулка. От часовника се разнесе нарастващо скърцане. Замряхме напрегнати. Скърцането млъкна и се разнесе първият мек, не особено силен удар.

— Върти! — извика с тънко гласче Братлето. Завъртях стрелката толкова бързо, че тя се превърна в прозрачен кръг, върху който пламнаха лунни искри. Часовникът замлъкна учуден, после удари още два пъти. И в този миг с ясна тъга аз осъзнах, че се разделям с момчетата. Че Братлето и Валерка сега ще изчезнат и аз ще остана сам в тази пуста, лунна самота. Че дори няма да успеем да си кажем нищо. Не можех така!

Ръката ми леко забави стрелката.

— Защо не въртиш? — не сърдито, а някак жално извика Валерка. — Върти! Страх ли те е?

Помислих си, че сега той цял живот ще ме смята за предател и отново завъртях стрелката. Но тогава дойде спасителната мисъл.

— Безполезно е — казах уморено аз и се обърнах. — Не можем да успеем. Ето виж, едно завъртане е един час. В денонощието са двайсет и четири. В годината — триста шейсет и пет денонощия. А за петстотин години? Това са повече от четири милиона завъртания.

Ако не беше насън, никога нямаше да успея да го сметна толкова бързо — по математика едвам успявах да изкарам тройка...

Часовникът удари за последен път и настъпи дълбока тишина.

Валерка и Братлето бяха до мен, но аз не се радвах. На тях им беше много тъжно и аз се чувствавах виновен. Все пак трябваше да въртя стрелките до края. Така трябва винаги — до края.

— Тогава нека вземе меча — полугласно, но настойчиво каза Братлето.

— Какъв меч? — попитах аз.

— Той не е тежък — бързо поясни Братлето. — Но с него трябва да убиеш Железния змей. Той ни държи в плен.

— Ще можеш ли? — нерешително и с надежда попита Валерка.

Вече започваше истинска приказка. А приказката си има свои правила. Аз знаех, че ще мога. Ще убия Железния змей и всичко ще бъде добре. За Валерка. За Братлето. А за мен?

— Само че този меч е на старото гробище — виновно каза Валерка.

— Голяма работа.

— Тръгваме ли?

— Тръгваме.

Никак не ми се ходеше. Не, изобщо не се страхувах от старото гробище, просто отново ми стана тъжно. Приказката се развиваше по своите закони и аз знаех, че скоро ще трябва да се разделя с Валерка.

Можех да не отида, да измисля някакво оправдание, да се откажа. Чувствавах, че той няма дори да се обиди. Но вървах. Нито насън, нито наяве не можеш да спечелиш дружба чрез предателство.

Лунните улици съвсем не приличаха на дневните. Колонките за афиши напомняха мънички замъци. Сенките им бяха съвсем черни. На ъгъла, където преди беше павилионът, сега имаше много странна трансформаторна будка, направена като грамаден пън със схлупена къщурка върху него. От къщурката излизаха жици. Мъничко джудже с електрическо фенерче скочи от пъна и се шмугна в един вход. Не се учудих.

Излязохме на осветено от луната място. Окръжаваха ни малки затревени хълмчета и сиви продълговати камъни, напомнящи късове бетонни панели. Върху камъните тъмнееха букви. Стърчаха няколко криви кръста. Един от тях, много малък, но на високо краче, ярко блестеше.

И изведнъж разбрах, че това не е кръст, а забит в хълмчето меч с кръстовидна дръжка.

Валерка и Братлето спряха. Приблжих се до меча. Дръжката с напречен гард беше на височината на раменете ми. Хванах я с две ръце и дръпнах — острието с лекота се изтръгна от земята. Върху него не остана никаква пръст. Лунната светлина струеше по него, сякаш всеки миг можеше да се стече на едри капки от върха.

Мечът беше удобен — с тежка дръжка и леко острие. Можеш да го въртиш над главата си колкото искаш. Аз замахнах с него и...

... Земята изчезна под мен — като пода на рязко потеглил автобус. Пространството се завъртя и... отново, се озовахме в старата къща.

Шкафът на часовника беше на мястото си, но циферблата и махалото ги нямаше. Вместо тях зад стъклото на вратичката блестеше моят меч.

— Сега смело можеш да го вземеш — каза Валерка.

— Вземи го — каза Братлето.

И аз го взех, макар че сърцето ми кънтеше като камбана.

— Е, къде е вашият змей?

— Да вървим — каза някак с усилие Валерка. Разбрах го — беше му неловко, че не той ще се бие в този дуел. Но нима той беше виновен, задето правилата на приказката са такива?

И отново крачехме през нощния град. Край улицата растяха тъмни дървета. Вървахме тъжни.

— Знаеш ли... — каза Валерка.

Знаех. Би останал, ако можеше. Но не можеше. Той непременно трябваше да се върне там, където битката още не е свършила, където бе останала неговата тръба.

— Разбирам — казах аз и погледнах към Братлето.

Виж, то сигурно би останало. Но ако останеше и Валерка. Защото за него бе важно едно — да бъде редом до големия си брат.

Улицата ставаше все по-тъмна, превръщаше се в тиха алея. Стълбата и клоните се преплитаха и закриваха лунната светлина. А ние вървахме и вървахме...

После зад завоя в очите ни блеснаха слънчеви лъчи и ние видяхме, че вече е утро, почти ден.

Стояхме сред голо, пусто поле, обрасло с хилав пелин. В тревата се търкаляше бял конски череп. Някакъв костелив старец мъкнеше след себе си вързана мършава коза — търсеше място с по-хубава трева. Старецът ни изглежда със злоба и опасение.

В края на полето жълтееше глинеста могила с черна дупка, подобна на вход в подземен коридор.

— Вижте! — звънко каза Братлето.

От дупката се измъкваше на бял свят смешно желязно чудовище, такъв един дрънчащ Змей Горянин. Тялото му приличаше на ръждива цистерна с израстъци от измачкани рицарски брони. Зад него се влачеше опашка от метални варели, пробити кофи и бидони. Между тях забелязах няколко строшени наколенки и налакътника от старинни доспехи. Крилете от ламаринени листове и автомобилни вратички скърцаха. Главата щракаше с челюсти като капан за мечки. Вместо очи блестяха два пукнати фара.

Следях с любопитство тази жива купчина вторични суровини. Но изведнъж чудовището престана да дрънчи, безшумно се издигна във въздуха и се понесе към мен с нарастващо реактивно свистене.

Без страх и дори без тревога вдигнах меч. Острието мина през тези железни боклуци като през хартия. Дрънчащи късове заваляха около мен. Последно до краката ми се изтърколи едно автомобилно колело.

— Това е всичко — казах аз.

Миришеше на сух прах и пелин.

— Това е всичко — повтори след мен Валерка.

Бяха тук. Бяха до мен, но вече като зад стъклена стена. Не мислеха за мен. Гледаха към далечината, някъде зад хоризонта.

„Може би все пак ще останат?“ — казах си аз, но не попитах гласно. Знаех, че няма да останат и ми беше много мъчно.

Нещо пухкаво докосна крака ми. Върху автомобилното колело седеше и се прозяваше рижавото котенце. Съвсем го бях забравил! Взех го на ръце и то, разбира се, отново замърка. Валерка и Братлето ме гледаха мълчаливо.

— Как ще стигнете до къщи? — попитах аз.

— А, сега вече няма значение, лесна работа — отвърна Валерка с някаква пресилена бодрост.

Сложи на земята вратичка от самосвал, нагласи отгоре една железна стойка, а към нея прикрепи автомобилно кормило.

— Ето я нашата кола — каза той. — Нали сега е без значение...
Време е.

Той и Братлето стъпиха върху вратичката. И аз разбрах, че те вече ще си отидат. Завинаги. Нямахме какво да си кажем за сбогом. Или поточно — не беше нужно да говорим.

Валерка ме гледаше виновно.

Братлето изведнъж се надигна на пръсти и зашепна нещо в ухото му. Валерка неловко се усмихна:

— Пита може ли да вземем с нас котето.

— Разбира се! — бързо възкликнах аз.

Невидимата стена се стопи за няколко секунди. Братлето скочи от вратичката, приближи се и бързо пое в длани нашето рижаво приятелче, което дори не спря да мърка.

— Благодаря — беззвучно каза Братлето.

После те отново се изправиха един до друг. „Колата“ се издигна над земята и полетя към хоризонта, И се стопи във въздуха.

— Може би все пак ще се върнат — тихо казах аз.

— Че защо? — със скърцащ глас попита приближилият се старец.

Аз премълчах.

— Хулигани — промърмори той.

Нещо пареше в гърлото ми — може би сълзи, може би просто дъхът на пелина. И ръката ме болеше. На опакото на дланта аленееше дълбока драскотина. Изглежда, някое парче от Железния змей ме беше одрало.

„Залепи си листо от живовляк и ще ти мине...“ — спомних си аз. И тръгнах да търся живовляк. Но нямаше никъде. Зад пустошта започваше гъста трева. Вървах през нея и пухкавите метличини ласкаво галеха коленете ми. Аз облизвах от ръката си капчиците кръв.

Сънят гаснеше, както гасне киноекранът след прожекцията.

Събудих се, сякаш пропадах в светла пропаст. В прозореца ярко сияеше утрото. Сънят още ме държеше в меките си длани. Машинално приближих ръка до устата си, за да оближа капчиците кръв. Но драскотината я нямаше и болката бързо изчезна...

В двора хлопаше портичката, дереше се петелът на съседите. Аз скочих, облякох се и забръмчах със самобръсначката.

И тогава дойде Володка, с когото се бяхме скарали сериозно преди два дни. Той беше виновен, но се обиди и си отиде със сълзи на очите. И ми беше така мъчно, че той повече няма да дойде, няма да седне в креслото ми, няма да прелиства моите книги и да „мачка дървеници“ на пишещата машина, и да разказва за приключенията си. Искаше ми се дори да го намеря и да се сдобрим, макар че вината беше негова. Но не го направих. Не защото аз съм голям, а той е малък. Просто той замина при дядо си на другия край на града.

И ето че дойде. Дотича. Мургав, в бяла фланелка, надяната върху мокрото му тяло, с влажна коса — лек и тънкокрак като малко еленче.

— Здравей! — каза той. — Вкъщи ли си? Да вървим да се къпем! Да знаеш само колко е топла водата? Хайде, тръгваме ли?

Говореше и подскачаше на прага, гледаше с весели, влажни очи. А някъде в дълбочината на тези очи проблясваше виновна искрица: „Ще си спомниш ли за обидата?“

А обида нямаше. Имаше само радост от това, че той се върна.

И, разбира се, ние отидохме да се къпем в езерото при бента, където вече се бяха събрали всички момчета от нашата улица. Край пътеката цъфтяха бели цветчета, усърдно свиреха щурци, а жълтите купести облаци в небето приличаха на дирижабли.

Володка подскачаше пред мен и от време на време се озърташе. Виновните искрици в очите му още не бяха изчезнали напълно.

Аз му се усмихвах и си спомнях за съня — хубавия сън за върналото се детство. За това, колко е тъжно да се разделиш с приятел, но нищо не може да се направи, защото той си има своя страна, където битката не е свършила, и там е останала неговата тръба.

Или може би все пак той ще се върне?

Понякога аз също се връщам в онази далечна страна, където живее моят приятел Алик Головкин от четвърти „А“ клас и дървеният тротоар пружинира под краката, а корабчетата от борова кора с платна от карирана хартия плават към далечни архипелази. Там можеш колкото си искаш да вървиш до колене в тревата, да пускаш от покрива хвърчила и да воюваш с пирати. Там винаги си победител в борбата със злото, защото няма оръжие по-силно от дървената шпага.

Но винаги се връщам обратно. При Володка. При всички.

Ако можеше да се направи така, че никакви ветрове и години да не разделят приятелите! Ако времето не отнемаше детството на човека... А може би това е възможно? Ако много силно се постараш — може би е възможно?

— Ако се стараеш, ще постигнеш всичко, нали, Володка? — попитах аз.

— Не — каза той, без дори да се обръща. — Не всичко.

— Защо?

— Затова. Не всичко, и толкоз.

— Например?

Вече започнах да се дразня.

— Ами например постарай се да вкараш муха в сапунен мехур, ама без да го спукаш.

Аз се обидих, но той дори не забеляза. После обидата ми мина, ние се къпахме, докато не измръзнахме. И си тръгнахме към къщи.

Аз си подсвирквах сигнала, който помнех от съня:

„Та-а-а-татата“

— „Изпълнявайте всички“, това ли свириш? — изведнъж попита Володка.

— Какво?

— Ами сигнала. Знам го, в лагера два пъти съм бил тръбач. Това е сигналът „Изпълнявайте всички“.

И той изсвири като мен петте дълги ноти.

— Все ги измисляш — промърморих аз.

— Дай да минем напърако, през парка — каза Володка.

— А ти къде отиваш? Ей го входа!

Той въздъхна, учуден от моята недосетливост, отмести една дъска в оградата и посочи: „Минавай!“.

От другата страна върху едно обърнато кошче за боклук седеше рижаво котенце с изключително позната муцунка.

— Позната личност — казах аз.

— Ами че това е Митка. В беседката го намерихме. Храним го поред, а той свикна да тича все подир нас, с всички момчета... Пак е избягал от къщи разбойникът.

Митка беззвучно измяука. Володка го хвана и го пъкна под фланелката си:

— Седи мирен!

Аз свърнах към алеята, но Володка каза:

— Къде? Давай направо!

Подаде ми ръка и ме поведе през високата трева и шипките.

— Как успяваш да не се издереш? — попитах го аз.

— Пфе! — каза той и се тупна по корема, за да укроти рижавия разбойник Митка.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.